

2. Севрук В. Г. Протидія злочинам, що вчиняються організованими групами і злочинними організаціями, які сформовані на етнічній основі: теорія та практика: монографія. Київ: «Видавництво Людмила», 2022. 1092 с.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квіт. 2012 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

4. Жаровська Г. П. Міжнародно-правові засади боротьби з транснаціональною злочинністю: проблеми і перспективи. Альманах міжнародного права. 2014. № 6. С. 90–100.

5. Бойко О. П., Кобзар О. Ф., Рогальська В. В., Черняк Н. П. Організація взаємодії підрозділів Національної поліції під час проведення досудового розслідування: навч. посіб. Дніпро: ДДУВС, 2017. 84 с.

Рудавін Андрій Євгенович,

аспірант кафедри оперативно-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ

ОЗНАКИ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБОВОЇ ОСОБИ ЯК НОСІЯ ОПЕРАТИВНО ЗНАЧУЩОЇ ПОВЕДІНКИ ПІД ЧАС ВЧИНЕННЯ СЛУЖБОВИХ ВІЙСЬКОВИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Військова службова особа як носій оперативно-значимої поведінки під час вчинення службових військових кримінальних правопорушень в умовах воєнного стану має ряд ознак, які можна згрупувати у залежності від їх об'єктивної реалізації, виокремленої у нормативних актах.

Суб'єктні ознаки, що характеризують приналежність особи до категорії військовослужбовців, тобто осіб, які здійснюють військову службу відповідно встановленого законодавством України порядку несення або проходження військової служби, що визначений низкою відповідних законів України, військовою присягою, військовими статутами, положеннями про проходження військової служби різними категоріями військовослужбовців, наказами відповідних начальників та іншими нормативно-правовими актами. До складу цього порядку належать: порядок підлеглих та військової честі; порядок проходження військової служби; порядок експлуатації озброєння і військової техніки та користування військовим майном; порядок несення спеціальних служб; порядок зберігання військової таємниці; порядок здійснення своїх повноважень військовими службовими особами Збройних Сил України та інших військових формувань;

порядок виконання військового обов'язку в бою та в інших особливих умовах; порядок дотримання звичаїв та правил ведення війни;

Суб'єктні ознаки, що характеризують приналежність військовослужбовця до категорії службовців певних військових формувань, до яких відносяться військовослужбовці Збройних Сил України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, Національної гвардії України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, поліцейські поліції особливого призначення Національної поліції України, які під час дії воєнного стану залучені до безпосередньої участі у бойових діях;

Суб'єктні ознаки, що характеризують приналежність особи до категорії службових осіб збройних формувань, тобто військові начальники, а також інші військовослужбовці, які обіймають постійно чи тимчасово посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських обов'язків, або виконують такі обов'язки за спеціальним дорученням повноважного командування, де:

– організаційно-розпорядчі обов'язки стосовно військових службових осіб полягають у командуванні (керівництві, управлінні) особовим складом, яке проявляється у можливості видавати накази і розпорядження по військовій службі, в організації роботи по підтриманню бойової і мобілізаційної готовності підрозділів і військових частин, установ і організацій, у безпосередньому керівництві бойовою підготовкою підлеглих тощо;

– адміністративно-господарські обов'язки військових службових осіб проявляються головним чином у розпорядженні матеріальними і фінансовими ресурсами (військовим майном, грошима і іншими матеріальними цінностями). Всі військовослужбовці, незалежно від посади, яку обіймають, уповноважені якої входить розпорядження матеріальними цінностями, облік і контроль над їх витрачанням, організацією відправлення, отримання і відправки матеріальних цінностей, отримання і видача грошових коштів з оформленням відповідних документів, облік виконаної роботи і нарахування винагородити за працю тощо, є службовими особами за ознакою наявності у них адміністративно-господарських обов'язків;

– виконання обов'язків за спеціальним дорученням повноважного командування полягає у тому, що військова службова особа, яка діє за спеціальним дорученням повноважного командування, характеризується тим, що вона не заміщує посаду, яка відповідає обов'язкам, що виконуються, а лише наділяється певними розпорядчими повноваженнями. У даний час спеціалісти достатньо одностайні у тому, що спеціальні повноваження, на підставі яких

особи виконують функціональні обов'язки представника влади, організаційно-розпорядчі, адміністративно-господарські обов'язки, повинні бути належним чином і з дотриманням встановленого порядку юридично оформлені (наказом, письмовим розпорядженням уповноваженої службової особи, іншим офіційно виданим документом тощо). При цьому службовою особою необхідно вважати лише особу, яка у відповідній правовій формі дала згоду виконувати обов'язки службової особи.

Компетанційні обмежувальні ознаки, зокрема поліцейські поліції особливого призначення Національної поліції України хоча відносяться до категорії військовослужбовців, але як службові особи відносяться до іншої категорії ніж військові службові особи (оскільки відносяться до категорії службових осіб правоохоронних органів), і тому не можуть розглядатися як носії оперативно-значимої поведінки під час вчинення службових військових кримінальних правопорушень;

Темпоральні ознаки, що визначають часові проміжки належності особи до категорії військовослужбовців та/або військових службових осіб, оскільки суб'єктом військових злочинів особа може бути тільки у відповідних часових межах, які визначені у ст. 24 Закону України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу», після початку і до закінчення проходження військової служби: початком проходження військової служби вважається: день прибуття до військового комісаріату для відправлення у військову частину, для призовників і офіцерів, призваних із запасу; день зарахування до списків особового складу військової частини (військового закладу, установи тощо), для військовозобов'язаних і жінок, які вступають на військову службу за контрактом; день призначення на посаду курсанта (слухача) вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу, для громадян, які добровільно вступають на військову службу; день призначення на посаду-для громадян, які прийняті на військову службу до СБ України.

Закінченням проходження військової служби вважається день, з якого військовослужбовець виключений наказом по військовій частині (військовому закладу, установі тощо) зі списків особового складу.

Темпоральні ознаки, що визначають часові проміжки знаходження особи в умовах певного правового режиму, зокрема у ряді кримінальних правопорушень, що можуть вчинюватися військовою службовою особою і передбачені розділом XIX КК України, зокрема у ст. ст. 410, 425, 426, 426¹ наявна особливо кваліфікуюча ознака «воєнний стан», де воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає

надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень. Так, воєнний стан введено із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року у зв'язку з військовою агресією РФ проти України Указом Президента України №64/2022 від 24 лютого 2022 року.

Також ми виокремлюємо об'єктові ознаки, що характеризують особу, як об'єкт пошукової діяльності

Сайинов Руслан Чаримуродович,
аспірант кафедри оперативно-розшукової
діяльності Національної академії
внутрішніх справ

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ОБОРОННО-ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Забезпечення безпеки особи, суспільства та держави від загроз злочинних посягань – найбільш пріоритетне завдання всіх інститутів державної влади в Україні. Так, у ст. 1 Основного закону Україна визначена як суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава, а у ст. 3 – людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, а держава відповідає перед людиною за свою діяльність [1]. Важливість згоди на визнання суверенності й незалежності на рівні однієї з ключових установчих норм Українського суспільного договору важко переоцінити. Однак ще важче її дотримати, реалізувати, утримати, а надто в умовах гострих викликів воєнно-політичного, інформаційного, соціально-економічного характеру, грубого, агресивного, з порушенням норм міжнародного права, силового втручання іноземних держав у внутрішні справи України, відвертого посягання на її територіальну цілісність, недоторканість кордонів. І саме в цих умовах стає очевидною значущість потужностей вітчизняного оборонно-промислового комплексу.